

К.Ю. Величко, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Одне з пріоритетних місць у державному регулюванні економіки посідає митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності, головною метою якого є аналіз зовнішньоекономічної діяльності країни та сприяння розвитку торговельних відносин з іншими державами, підтримка власного товаровиробника та захист внутрішнього товарного ринку.

Формування митної політики та реалізація митного регулювання є складовою частиною зовнішньоекономічної діяльності держави на інституційному рівні та знаходиться під координацією Президента, Кабінету Міністрів та Міністерства закордонних справ України. Саме за дорученням Кабінету Міністрів України, державна фіскальна служба як орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної митної та податкової політики, здійснює переговорну, консультативну роботу щодо підготовки угод з митної справи на міжнародному рівні в ракурсі реалізації спрощених норм відповідно до нового євроінтеграційного спрямування.

На сучасному етапі ключовим аспектом митної політики України є інтеграція митних відносин України та ЄС, що визнано Угодою про асоціацію та запровадження спрощення митних процедур.

Відповідно до плану реалізації Угоди про асоціацію у 2018 р. ухвалено Дорожню карту приєднання України до спільної транзитної процедури ЄС/ЄАВТ, яка включає етапи та необхідні кроки щодо повної імплементації правил спільного транзиту, в тому числі застосування нової комп'ютеризованої транзитної системи (NCTS) (передбачено у якості надання технічної допомоги з боку ЄС придбання програмного забезпечення «Minimum Common Core», яке розроблене Єврокомісією саме для NCTS).

Важливим кроком щодо підтвердження євроінтеграційних спрямувань у контексті митного регулювання стало також прийняття Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законів України щодо запровадження механізму «єдиного вікна» та оптимізації проведення контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України» (№ 2530-VIII) було здійснено важливий крок для приведення транзитних процедур України у відповідність до умов Конвенції про єдиний режим транзиту. Законом

запроваджуються нові типи митних декларацій, що є аналогічними до тих, які використовуються в ЄС для процедури спільного транзиту. Крім того, впровадження механізму «єдиного вікна» (автоматизованої електронної системи) [3] суттєво оптимізує процес митних процедур, надаючи можливість подання інформації та в електронному вигляді через єдиний інформаційний веб-портал і є сьогодні обов'язковим до застосування у всіх місцях митного оформлення.

Крім того, безумовним плюсом у процесі інтегрування національної системи митного регулювання до європейської є застосування положень Пан-Євро-Мед, тобто Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила (є універсальним механізмом встановлення правил походження товарів), яка запрацювала (набрала чинності) з 1 січня 2019 року. Робота над включенням України до Пан-Євро-Мед розпочалася ще у 2015 році, поступово реалізуючи заходи щодо процедури приєднання. Для України підключення до цієї конвенції – це можливість застосування преференційних правил і для українських товарів, що суттєво поглиблює рівень інтеграції країни. [1]

Доцільно зазначити, що сьогодні ЄС являє собою єдину митну систему, засновану на єдності найважливіших вимог до ввезених товарів і можливості їх безперешкодного переміщення в межах Євросоюзу.

Угодою про асоціацію передбачено значний обсяг зобов'язань України в аспекті наближення законодавства у сфері митних питань до права ЄС. [2] Взагалі, ЄС виступає найбільшим єдиним ринком в світі, у склад якого входять 28 країн-учасниць, котрі утворюють єдину митну територію. Це означає, що:

- на товари, які пересуваються всередині ЄС, митні збори не сплачуються;
- всі вони мають єдиний митний тариф на товари, що імпортуються з країн, що не входять до ЄС;
- ввезений на законних підставах товар, випускається у вільний обіг по всій території ЄС без будь-яких інших заходів з боку митного контролю.

Принцип вільного пересування товарів, можливість перевозити і продавати товари де завгодно на території ЄС є наріжним каменем ринку ЄС. Певною мірою складні і різноманітні національні закони були замінені єдиним набором європейських правил, що дозволило знизити витрати і спростити експортну систему для компаній, які бажають вести торгівлю в інших країнах ЄС.

Ринок товарів ЄС вже є добре інтегрованим і узгодженим. Однак, щоб забезпечити ефективну роботу ринку ЄС, компанії повинні дотримуватися певних правил і принципів добросовісної конкуренції.

Слід зазначити, що усі правові акти ЄС, що прийняті з метою реалізації положень установчих договорів щодо створення та функціонування митного союзу, носять обов'язковий характер в країнах-учасниках та мають пряму дію і захист юрисдикції Суду ЄС та національних судових органів. Система джерел митного права ЄС містить акти первинного права (тобто установчі угоди ЄС); акти вторинного права (нормативно-правові акти інститутів ЄС); рішення Суду Європейських співтовариств; міжнародні договори Співтовариств і держав-членів.

В цьому контексті, розвиток митного регулювання на національному рівні в умовах євроінтеграційних спрямувань, вимагає єдиних підходів та уніфікації всіх інструментів системи регулювання.

Інформаційні джерела:

1. Величко К.Ю. Особливості митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах євроінтеграційного спрямування / К.Ю. Величко, Л.Л. Носач, О.І. Печенка // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг: зб. наук. пр. / відпов. ред. М.В. Чорна. – Харків: ХДУХТ, 2019. – Вип. 1 (29). – С. 109-122.

2. Зовнішньоекономічні відносини України з ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forumkyiv.org/uk/analytics/zovnishnoekonomichni-vidnosini-ukrayini-z-yes>

3. «Єдине вікно» як інструмент соціально-економічного оздоровлення та управління міжнародним бізнесом / Носач Л.Л., Величко К.Ю. // Фінансові механізми антикризового управління: сучасні реалії та стратегічні орієнтири: колективна монографія / За заг. ред. А. С. Крутової; – Х.: Видавець Іванченко І. С., 2018. – 281 с. (С. 224-241).